

До България и... напред!

Кратък разказ за деветата среща на българските медии от вашия пражки кореспондент

ВМЕСТО ПРЕДИСЛОВИЕ

Ахой, дами и господа! За подобни срещи се е писало безкрайно много и какво ли не. Опитах се да пресъздам впечатленията си от нея донякъде не съвсем традиционно, но както се казва – така ми дойде отвътре...

Неделя, 13 октомври. Пристигане на участниците и настаняване в Radisson Blue Grand Hotel, пл. Народно събрание 4.

Кацнах на летището в София. Проверих си в куфара дали всичко с лаптопа ми е наред. Така изглеждаше.

Беше с табелка:

„Тежък багаж“.

И наистина беше.

Едва го влачех.

Закарах ги с по-лекия му събрат до автобусната спирка.

Дойде рейса и аз се метнах в него.

Стигнах до Банишора, оставих големия куфар и поех обратно към центъра. Накрая влязох в „Радисън“.

Пред рецепцията някакви руснаци бърбеха с администраторката. Бая спокойно.

Но накрая дойде моят ред.

–Аз трябва да имам резервация – рекох й.

–Как се казвате? – усмихна се и на мен тя.

Съобщих й.

–Може ли личната карта?

–Ъхъ – подадох й я аз.

Така се настаних.

Беше към 10 и нещо вечерта.

Стаята ми беше с изглед към задния двор. Голяма, луксозна. Двойно легло, двойна баня. Душ-кабина и вана. Голям телевизор. Пуснах лаптопа, свързах се по скайп с жена ми, побърбихме и легнах.

Понеделник, 14 октомври. Официално откриване на Деветата световна среща на българските медии в Националния археологически музей. Отпътуване за Пловдив. Настаняване в „Тримонциум Принсес хотел“.

Първи панел: Защо се нуждае България

Девета световна среща на българските медии

от национални каузи. Втори панел: Българи извън България. Спектакъл на фолклорен ансамбъл „Тракия“. Коктейл на кмета на Пловдив Иван Тотев.

На другата сутрин се събудих от gsm-а си в 6. Станах, облякох се, излязох, отидох на рецепцията и попитах къде е закуската.

–На втория етаж – обясни администраторката. Качих се там, влязох в няколко празни зали, върнах се там откъдето бях тръгнал, попитах още няколко души къде е закуската и я намерих. В дъното на един коридор.

–Гуд монинг – поздравиха ме там две момичета в униформи. – Your room number?

–Добро утро – разочаровах ги с българския си аз. Казах номера на стаята. Закусих с плодове и кисело мляко, кафе и един кроасан. После се качих в стаята си, обръснах се, приготвих багажа и слязох пред хотела.

Там вече се събираха хора. Там беше и автобусът. Видях разни познати журналисти и един поет, който работеше в издателство „Сиела“.

–Всъщност аз вече не работя там – обясни ми той.

–И ти ли участваш в срещата?

–Да. Като гост. Ще опитам да кажа нещо за българската литература.

Всички се качиха и потеглихме. Слязохме пред археологическия музей. Там имаше 20–30 души посрещачи, част от

тях журналисти, други участници, гости. Видях още познати, поздравих ги. –Заповядайте – приближи ни Максим Минчев. – Влизайте.

Шефът на БТА.

Те организираха срещата.

Взех си хляб и сол и седнах на предпоследния ред. Влязоха официалните гости, посрещачите – Йорданка Фандъкова, депутати, министърът на културата. Като го представиха, две журналистки зад мен скочиха, извикаха „Оставка“ и изсвириха със свирките си.

Обаче никой друг не ги подкрепи.

Аз се обърнах към тях.

–Поздравявам ви за смелостта – рекох.

–А защо тогава не викахте? – попита едната.

Малко рязко.

–Не ме бива в тия работи – признах си.

– Малко съм срамежлив.

Така си беше. На нея и това много не й хареса.

Имаше хубави, сърдечни слова, музикални изпълнения. После тържеството свърши.

Всички станахме и тръгнахме вън.

–Елате сега да си направим една снимка за спомен – рече ни Максим Минчев.

–Я аз да съм до г-жа Фандъкова – рекох аз.

Госпожа кметицата ме погледна.

Усмихнах й се. И тя ми се усмихна. Но нищо не каза. Клекнах пред нея.

Щракнаха ни и се пръснахме.

– Качвайте се, тръгваме за Пловдив – казаха.
 Качихме се и потеглихме. Минахме по магистрала „Тракия“, стигнахме Пловдив и автобусът ни спря пред „Тримонциум“. Беше 12 и 30. Наредих се на опашка пред рецепцията. Доиде ми редът, отидох пред асансьора с още няколко журналистки
 – Аз съм тук – рече едната. – И слезе на втория етаж.
 – Отнякъде я познавам – рече другата.
 – Това е... – назовах името ѝ аз. – Известната журналистка.
 – Всички тук сме журналистки – рече тя.
 – Аз съм от списание „Българи“ – представих се.
 – А, така ли? – усмихна се тя.
 Оказахме се на един етаж.
 Стаята ми гледаше към площада, разкопките и амфитеатъра. Оставих си багажа и се качих на последния етаж. Там щяхме да обядваме. Беше в една светла зала, Г-образно бяха разположили масите с ястията. Имаше доста ястия, салати и всякакви предястия, колбаси, сладкиши.
 Аз пак наблегнах на салатите. Седнах до една от журналистките, които бяха освиркали министъра.
 – Аз нарочно избрах голяма маса, а никой не дойде при нас – учуди се накрая на обяда тя.
 – Странно защо – съгласих се аз.
 Обадих се на трима души. На майка ми и сестра ми, и на Величко. И тримата живееха в Пловдив.
 – Аз съм в центъра – рече сестра ми. – Хайде да се видим.
 – О, Чефо – рече Величко. – Как си довечера?
 – Маме, няма ли да дойдеш? – попита майка ми.
 И на тримата обясних, че съм много зает със Срещата, но ще опитам да уредя нещо.
 – Искаш ли да отидем на концерта и на коктейла с кмета? – рекох му, докато пиехме бира на Главната.
 В едно заведение срещу паметника на Стефан Стамболов.
 – Може – съгласи се той. Помогна ми да намерим къде е – беше в еди кой си дом на културата – концертът още не беше свършил.
 Беше страхотен концерт. Страхотни танцьори и музиканти – свиреха и танцуваха.
 След концерта излязохме във фойето, където беше коктейлът. Там

видях един бивш депутат, на когото припомних откъде се познаваме, а той ми каза, че си спомня. После се появи друг познат журналист. На него нямаше нужда да му напомням каквото и да е.
 Запознах Величко с тях, а той започна да разказва мръсни вицове. Ако някой умее да разказва вицове, това е Величко. Неслучайно го бях включил в два свои романа: „Джубокс“ и „Никъде нищо“. Няма как да не го включа и в този репортаж.
 След коктейла с Величко си тръгнахме към Кършака, където живееше майка ми. Оказа се, че и той живеел наблизо. Разбрахме се да се чуем следващия ден и аз отидох при майка си.
 Останах там до полунощ и тръгнах по пустите улици към моста над Марица и „Тримонциум“.
 Чувствах се уморен. Но се наслаждавах на всеки миг. Бях в България. В Пловдив. Нощта беше тиха, топла. Октомврийска. Марица течеше в мрака. Пловдив беше страхотен град. Бяха ремонтирали настилка на Главната и по нея и около разкопките на Джумаята светеха лампички. От самата настилка. Разкопките също бяха осветени и след реставрацията изглеждаха чудесно.
 Зачудих се дали няма начин да ги разкопаят.
 Накрая влязох в стаята си. Бях адски уморен. Обаче щом извадих това, което носех в джоба си, умората ми направи мина. Оказа се, че бях взел телефона на майка ми заедно с моите. Реших рано сутринта да отида да ѝ го върна. С тая мисъл се повъртях в леглото. Погледах няколко турски канала, които хващаше телевизорът.
 Накрая заспах.

Вторник, 15 октомври. Трети панел: Социалните мрежи – новото гражданско общество. Четвърти панел: Каузите на бизнеса. Здравеопазването като национален приоритет. Пети панел. Шести панел. Откриване на изложба „Незаличимо“.

Сутринта станах още в 6. Закусих и излязох навън. Отидох на спирката пред „Тримонциум“ и зачаках автобус № 29. Отидох при майка ми, с която доста се посмяхме на постъпката ми. Досега не бях проявявал подобни наклонности.

После бързо се върнах обратно в хотела, включих се в Срещата и всичко беше ОК. Към обяд обаче пак ми се обади сестра ми – и пак поиска да се видим „за малко“. Поразходихме се по Главната. Пловдив беше наистина чудесен. Хубав, старинен град. Има там прекрасни къщи, руини и прочие. После пак се върнах на Срещата, участвах в разговорите и отидох на обяд. Този път обядвах на една маса с една журналистка от Израел. Говорихме си главно за това доколко България и Израел се грижат за гражданите си. После пак потънах в срещи и разговори. Програмата тоя ден беше доста напрегната.
 – Довечера в шест съм на среща с М. Ф. – рече поетът, който вече не работеше в издателство „Сиела“ – В „Петното“.
 – Ъ? Какво? – зяпнах аз.
 – Така се казва едно заведение – обясни той.
 – Може ли да дойда с един приятел? – попитах аз.
 Имах предвид Величко.
 – Да, разбира се.
 Да, обаче в пет ми се обади пак майка ми.
 – Може ли да те видя за малко?
 – Да – съгласих се. И отидох да се видим.
 Срещата с М. беше много интересна, особено ако си пада човек по срещи с писателки.
 Прекарах там с Величко до към 10 ч. и се прибрах в хотелската си стая, побъбрих си с жена ми по скайпа, погледах пак турските канали и заспах.

Сряда 16 октомври. Отпътуване за Велико Търново. Настаняване в хотел „Янтра“. Отиване в музей „Възраждане и Учредително събрание“ площад „Съединение“. Приветствие от Даниел Петров, кмет на община Велико Търново. Седми панел: Медии и толерантност към и в българските общности по света. Осми панел. Откриване на изложба „Река на толерантността“. „Звук и светлина“.

На другия ден закусих, приготвих се и слязох пред хотела с багажа си. Събраха се и другите и тръгнахме за В. Търново. Щом стигнахме Шипка, някои от колегите изпищяха, че са си забравили личните карти в „Тримонциум“.

Велико Търново

Пловдив

–Всичко ще се оправи – обеща нашата водачка.

И пак потеглихме към връх „Свети Никола“.

Там спряхме за кратка почивка. Разгледах тоя величествен връх, после помолих една колежка да ми направи няколко снимки и потеглихме.

Към Велико Търново.

Малко преди да наближим, ни разпределиха по хотели.

Аз бях в „Киев“.

Другите – в „Янтра“.

–Аз не го искам тоя „Киев“ – рекох.

–Ти какво имаш против град Киев? – обади се една колежка.

Била от Украйна.

–Нищо – рекох аз.

Всъщност, оказа се, че все пак „Янтра“ е доста по-добре. „Киев“ беше нещо като хостел.

Но – няма проблеми.

Оставих си багажа и се разходих из Търново.

На „панела“ в Конака видях Антон Дончев.

Писателят.

–Здравей – рекох му. – Позна ли ме?

–Как да не те позная? – учуди се той. –

Аз може да съм стар, ама чак пък да те забравя!

–Ха-ха – рекох.

–Ти къде си? Не беше ли в чужбина?

–Нали затова съм тук – рекох. – Представител от чужбина.

Той се засмя.

Направихме си снимки с него, после почна Панелът.

След това имаше още един панел и отидохме на коктейл-изложба на някакъв художник.

Там дойде и министърът на културата. Зачудих се дали пак ще го освиркат.

Останах разочарован.

Гледахме оня спектакъл – „Звук и светлина“, вечеряхме в „Янтра“ с кмета на Търново. След това с още няколко колеги и колежки отидохме на някакво заведение с жива музика. Към 11 ч. аз си тръгнах, а те останаха. Прибрах се и опитах да се свържа по скайп с Прага, но не успях.

Накрая отидох във фойето на „Янтра“. Там хванах интернет, но пък се чуваше лошо...

Четвъртък, 17 октомври. Девети панел. Образованието като национален приоритет. Десети панел. Закриване на Деветата световна среща на българските медии. Обяд. Посещение на мултимедиен център „Царевград Търнов“.

Другият ден беше последен.

След закуската в „Янтра“, при мен дойде едно момиче. Попита дали аз съм еди кой си, авторът на „Не бъдете сомнамбула“?

Признах си.

Тя каза, че е журналистка.

Дали можело да вземе от мен интервю за вестник „Борба“?

Отидохме в съседната стаичка, където беше тихо и от прозореца се откриваше панорамна гледка към Царевец.

Докато момичето ми задаваше въпроси, аз не откъсвах очи от нея.

Гледката имам предвид.

Свършихме с интервюто и се върнахме в заличката, където шефът на БТА тъкмо обявяваше, че световната среща на българските медии е приключила.

Следващата щяла да бъде в Брюксел. Но преди това ще можем да разгледаме музея с восьчните фигури на Търново безплатно.

Аз отидох на Царевец, но заваля дъжд и си купих чадър.

Бях единственият разглеждач на хълмовете. Валеше много силен дъжд. Вървах по калдъръма, а дъждът шуртеше над мен и чадърът едва успяваше да ме пази от капките. Някои от камъните бяха хлъзгави и като стъпвах, се подхлъзвах. Тръгнах по уличката край тая стена, която отива към Балдуиновата кула. Два пъти се качвах на крепостната стена и надничах надолу.

Долу беше диво, страшно и течеше Янтра.

Стигнах Балдуиновата кула и се качих на нея.

Стъпалата бяха стръмни и също хлъзгави, заради дъжда. От кулата имаше великолепна гледка към Търново, къщите и реката, а и околните хълмове. От Балдуиновата кула отидох в другия край на Царевец. Като наближих другата кула, ми се стори, че има някакви хора. Дъждът и вятърът създаваха някакъв шум, подобен на звук от човешки гласове.

Но нямаше никой.

Аз бях сам на целия Царевец.

Опитах се да си представя как е изглеждало всичко това преди 6–7 века. Улиците, по които са тичали деца, къщите, в които е горял огън и са се готвели вкусни манджи, градския живот на търновчани, царския дворец, Шишмановци, патриарх Евтимий. Всичко това някога е съществувало, тук, на това място, а сега нямаше нищо, само руини, а сред тях в дъжда бях аз, подхлъзвах се и си представях как всичко това е било разрушено, хората отдавна мъртви, до един убити, прогонени...

Отидох в „Янтра“, там ми казаха, че „са решили“ да се съберем в „Трапезица“

Антон Дончев и Стефан Кисьов

или някаво заведение с подобно име. Уплътних времето до вечерята с още една разходка.

И сега – дъжд, плъзгащи се камъни и иначе прекрасни възрожденски къщи, срещали погледа на Стамболов, Каравелов, Батенберг и Славейков; ето един град, в който на всеки ъгъл българите могат да се гордеят с държавата и историята си.

Петък, 18 октомври. Отпътуване за София.

На следващия ден отпътувахме с автобуса за София.

–Всички ли си взехте паспортите? – попитах аз.

Те се позасмяха.

Аз обиколих целия автобус с един телефон, на който си записваха адресите на тия, които нямаха визитни картички.

Аз им обещах, че ще им пиша.

/Но все още не съм го направил./

Повечето ме питаха за списание „Българи“.

Аз имах само един последен брой – другите отдавна ги бях подарил – и го раздавах като някакъв ценен уникат, който всички прочитаха, а след това връщаха.

Бях решил да го дам на една китайка. Тя пътуваше с нас. Беше от радио „Пекин“. Българската секция. През цялото време ни съпътстваше и почти не говореше. Въпреки, че всъщност говореше български.

Но беше някак мълчалива.

Иначе се усмихваше.

Мислех си, че няма да е зле точно тя да вземе моето списание.

Като скромна награда за съдържаното си, скромно поведение.

И списанието да отиде в Китай.

Далечен, голям Китай.

Така и направих.

Дадох ѝ го.

Понякога се чудя какво се е случило по-късно с него.

Дали е отишло

наистина в Китай?

Може би сега то

лежи на някое

бюро в Пекин,

а лъскавите му

корици отразяват

красотите на „Тя-

нанмън“? Настина,

то може би е вече с позахабени страници, след като е било разлиствано от хиляди китайски ръце, а по тях вече тук-там дори може би личат малки петънца от зрънцата ориз, който най-малките ми читатели, милите китайски дечица, бяха неволно разпилявали върху страниците му.

Е, кой знае.

Защо пък не?

Тоя ден списание „Българи“ имаше голям успех.

Прибрахме се в София и журналистката, на която бях предложил да отнесе мои книжки в Босилеград, рече, че трябва да се разбере с колегата си за това, къде да се видим. Аз се разбрах и тръгнах към къщи с метрото. Но на „Сердика“ разбрах, че съм си забравил раницата на една скамейка на спирката на университета.

Веднага се върнах там с друг влак.

Тя беше на същото място, никой не я беше откраднал!

В нея беше не само лаптопът, но и фотоапаратът ми; най-скъпите вещи, които притежавах, не само заради парите, а заради всички файлове и снимки.

Прибрах се, взех книжки, занесох ги на колегите и те отпътувах за Босилеград.

Аз се разходих из София. Отидох в бар „Мая“ до Докторската градина, където се видях с един приятел и му разказах за „срещата“.

–От това става страхотен филм – рече той.

И се омете.

Пак тръгнах из София. Минах по „Пиротска“. Това сякаш не беше предишната „Пиротска“. Беше пълна с бежанци – араби, негри, те седяха по скамейки, разхождаха се по двойки напред-назад, влизаха и излизаха от магазините.

Около джамията беше пълно с тях, а и много други чернокожи африканци.

Лицата им бяха доста страховити.

Войната и смъртта бяха сякаш изписани по тях.

Продължих по Ларгото. Там имаше протест.

Дум – дум – дум.

Ш – ш – ш.

Свирки и барабани.

Плакати: „Долу олигархията“.

Не бяха много, не повече от 50–100 души.

Продължих по „Шипка“.

Минах любимото си кафене, в което сега имаше непознати хора, а и нова барманка. За миг се почувствах като чужденец. Бях българин, бях живял 45 години в тази страна, а сега, в този ден, всичко което виждах, беше различно, променено.

Продължих по „Шипка“.

Пред онова лъскаво заведение имаше двама души, които стояха прави – единият на ъгъла със „Сан Стефано“, другият – на самия вход. Аз вървах бавно, а те ме гледаха не съвсем дружелюбно.

Очевидно бяха някакви бодигардове.

Минах край тях бавно, като се чудех кого охраняват. Стигнах „Дома на българо-руската дружба“ и се върнах.

Двамата пак ме загледаха с подозрение.

Тогава видях кого пазят. Оня баровец, дето му викаха Черепата или нещо подобно. И той ме погледна... ъ-ъ... особено.

Разсмях се.

Просто не можах да се сдържа.

Борците против олигархията протестираха пред празната сграда на Министерския съвет, а тук един от най-големите богаташи в България си пиеше питието безгрижно, по дънки!

Продължих по „Шипка“, минах край Университета, „Радисън“ и „Шишман“. София ми се стори пуста, западнала. Улиците празни, сградите – занемарени.

Навсякъде мръсотия, прах...

Стигнах „Свети Седмочисленици“.

Спрях на гроба на Каравелов и Екатерина.

Беше потънал в мрак, тревясъл.

На другия ден отидох на летището.

Отлетях.

Стефан Кисьов